

УДК 339.72

Пахомова І.Г.¹, Завальна Д.О.²

¹ канд.екон.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ.гр. ФЕУ-116 НУ «Запорізька політехніка»

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ КОЛИВАНЬ ВАЛЮТНОГО РИНКУ НА СТАН ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Стабільність валютного ринку країни є однією з умов привабливості економіки для ведення бізнесу та залучення інвестицій, адже умовою здійснення комерційної діяльності є адекватність отримуваних доходів купівельній спроможності на світовому ринку. Така вимога виконується лише за умови стійких паритетів національної та іноземної валюти [1].

На сьогоднішній день, під час глобальної всесвітньої кризи, кожна країна намагається стабілізувати валютний курс. Україна не є винятком, її регулятором виступає Національний банк, який здійснює операції на валютному ринку з метою згладжування надмірних коливань та накопичення міжнародних резервів.

Актуальність даної роботи полягає в тому, що валютне регулювання, посідаючи важливе місце в системі економічних відносин, в умовах глобальної пандемії найбільше потребує стабілізації та підтримки, з боку держави.

Україна за класифікацією є периферійною країною – вона знаходиться далеко від фінансових ринків через низькі кредитні рейтинги. Найбільш ризиковими активами – є активи України з кредитним

рейтингом В, які продають найпершими. Через це спостерігається певний тиск на гривню [2].

Традиційно склалося, що в період паніки український народ втрачає довіру до національної валюти. Почувши про пандемію, люди скуповували в магазинах товари першої необхідності. Після чого звернулися до банків з приводу купівлі готівкового долара, що стало однією з причин девальвації гривні. Через припинення авіа-сполучень великою проблемою стало питання доставки готівкового долара. Ця проблема спостерігалась протягом другого тижня березня.

В свою чергу Національний банк запевняв, що був готовий до такого колапсу, бо за минулий рік придбав валюти на 8 мільярдів доларів США. Цього запасу, який вони створили протягом 2019 року і перших двох місяців 2020, повинно було вистачити, щоб вгамувати паніку як всередині країни, так і можливий вихід спекулянтів за її межі.

Для вирішення проблеми девальвації гривні, НБУ з початку березня для підтримки обмінного курсу, продав із резервів \$2,1 млрд. З цих грошей близько \$750 млн (35%) пішло на потреби нерезидентів, які почали виходити з колись привабливих для них гривневих ОВДП. Портфель ОВДП нерезидентів-спекулянтів з 28 лютого зменшився з \$5,2 млрд до \$4,4 на ранок 20 березня. Це означає, що спекулянти-нерезиденти втратили інтерес до українських ОВДП і вирішили зафіксувати прибуток і відповідно, вивели валюту з України.

Розмір міжнародних резервів України протягом лютого 2020 року зріс на 1,3% (на 329,75 млн) на 1 березня склав 26 622,82 млн доларів. Протягом лютого НБУ купив на міжбанку валюти на 734,00 млн доларів і продав на 45,00 млн доларів, чиста купівля - 689,00 млн доларів.

Динаміку резервів упродовж місяця визначали такі чинники:

- по-перше, операції Національного банку на міжбанківському валютному ринку. У лютому чиста пропозиція валюти збільшилася внаслідок збереження на достатньому рівні надходжень від експорту та одночасного зменшення попиту на валюту з боку імпортерів через нижчі ціни та потребу в енергоносіях на тлі теплої зими, а також поширення світом коронавірусу, яке ускладнило світову торгівлю і стримувало міжнародний туризм. Як результат, обсяги купівлі валюти НБУ на міжбанківському валютному ринку перевищили обсяги продажу на 689,0 млн дол. США. Національний банк поповнював міжнародні резерви в окремі дні, коли пропозиція валюти була більшою за попит, і загалом купив 734,0 млн дол. США. Водночас для згладжування надмірних коливань гривні в бік знецінення Національний банк також провів валютну інтервенцію з продажу валюти на 45,0 млн. дол. США;

- по-друге, операції уряду з управління державним боргом. На обслуговування та погашення державного боргу в іноземній валюті загалом було спрямовано 768,8 млн дол. США (в еквіваленті). З них 417,2 млн дол. США сплачено за облігаціями внутрішньої державної позики (ОВДП), номінованими у валюті, 213,6 млн дол. США – за зобов’язаннями уряду та Національного банку на користь Міжнародного валютного фонду, 33,7 млн. дол. США – за єврооблігаціями (ОЗДП). Решта коштів сплачена за іншими зобов’язаннями перед іноземними кредиторами та міжнародними фінансовими організаціями. Водночас упродовж місяця уряд залучив 202,3 млн. дол. США за рахунок розміщення валютних ОВДП;

- по-третє, переоцінка фінансових інструментів (зміна ринкової вартості та курсу гривні до іноземних валют). У січні місяці їх вартість збільшилася на 207,2 млн. дол. США (в еквіваленті)[3].

Проте попит на іноземну валюту зріс в середині березня як на роздрібному, так і на міжбанківському ринках. Зростання попиту на іноземну валюту з боку банків було, зумовлено активізацією угод клієнтів на умовах «форвард». Завдяки зниженню ажіотажного попиту, а також купівлею НБУ 64 млн. дол. США, наприкінці березня – початку квітня обмінний курс гривні до долара США почав зміцнюватися [3].

Регулятор зазначив, що продовжить стежити за ситуацією з поширенням коронавірусу та за станом світових фінансових і товарних ринків і за необхідності й надалі проводитиме інтервенції для згладжування надмірних курсових коливань.

Окрім цього можна виокремити такі майбутні проблеми, які мають чи малий вплив на коливання валютного ринку:

- істотне скорочення надходження валюти від заробітчан (у 2019 р. надходження склали 12 млрд. доларів);

- можливе зменшення експортної виручка від сировинних товарів, в зв'язку з спадаючим сировинним циклом на тлі світової кризи;

- вплив прямих іноземних інвестицій (або приплив – на мізерному рівні).

Підсумовуючи все вище згадане, можна простежити негативні зміни економіки в цілому, та зробити такі висновки:

- для вирішення зазначених проблем вкрай необхідні комплексні, структурні зміни, яких потребує сучасний стан економіки нашої держави

- діяльність НБУ, щодо стабілізації національної валюти – має першочергове значення;

- доцільним є зменшення панічних наслідків серед населення, тим самим припинення девальвації;

Єдине, на що зараз спроможні економісти – це говорити, про те, наскільки глибокою буде криза.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Береславська О. Дисбаланси валютного ринку України. Вісник Національного банку України. 2013. № 3. С. 3–9

2. Електронний ресурс: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/03/15/658087/>

3. Економічний огляд тижня. Національний банк України. 03.04. 2020р. С. 5

4. Міжнародні резерви України. Національний банк України. 05.02. 2020р. С. 1